

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย

An Application of Sufficiency Economy Philosophy for the Organic Agricultural Producers and Distributors under The Standard of Organic Thailand's Brand

สุชาพร บำรุงยา* รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชชาติ สุนทรสมัย**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ และศึกษาแนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย จำนวนตามภูมิภาคในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 148 ราย แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีความเชื่อมั่นและความถูกต้องอยู่ในระดับสูง คือ .918 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิงคือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะนำค่าคะแนนเฉลี่ยไปทำการทดสอบโดยวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านความพอประมาณ อันดับที่สามคือ ด้านความมีเหตุผล อันดับที่สุด ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีความรู้ ซึ่งทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจจากผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยทางประชากรนั้นพบว่า การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจมีความแตกต่างกันตามอายุ และสาขาที่จบการศึกษา และในส่วนของปัจจัยการประกอบธุรกิจ นั้นพบว่า การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ มีความแตกต่างกันตามลักษณะการดำเนินกิจการ และเงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยอื่นๆ ไม่ได้ทำให้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจแตกต่างกัน

คำสำคัญ : แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรอินทรีย์/วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม/ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์/ ออร์แกนิก

*นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คณะการจัดการและท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

**รองศาสตราจารย์สาขาการตลาด คณะการจัดการและท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

This research objective is aim to study the application of philosophy of sufficient economy with the entrepreneurship management and to study and compare entrepreneurship management by the population factor, business factor and study the guideline to develop application of philosophy of sufficient economy with the management, study the entrepreneur, producers and distributors under the standard of organic Thailand's brand. The samples for the study were 148 persons who were organic agricultural producers and distributors under the standard of organic Thailand's brand as classified according to the central, western and eastern regions. Questionnaires with the reliability and validity rated at the 'high' level (86) were used as an instrument for collecting the data. The analysis tools of descriptive statistics are percentage, arithmetic mean, and standard deviation was performed, and the reference statistic is (One Way Analysis of Variance) if the significant different was found, the average will be tested by LSD methodology with the .05 level of statistical significance.

The findings revealed that most of the questionnaire respondents applied sufficiency economy philosophy for small and medium enterprise management rated, as a whole, at the 'high' level. When considering aspect by aspect, it was found that 'the moral aspect' was rated at the 'highest' level with the highest average score, and the next one was 'sufficiency aspect' rated at the 'high' level; whereas, the third was 'aspect of logic or rationale' also rated at the 'high' level, and the fourth was 'aspect of immunity or protection' rated at the 'high' level, respectively. However, the aspect with the lowest average score was 'possession of knowledge' also rated at the 'high' level.

In regard to the factor affecting the applications of sufficiency economy philosophy for SME business management, it was found that, for the population factor, there were differences in accordance with their age and graduation majors: whereas, there were differences in terms of business operations and cost investment at the beginning of the operations with statistical significance at the .05 level, for the business entrepreneurship factor. However, for other factors, there were no differences regarding the applications of sufficiency economy philosophy for business management

Keywords : Sufficiency Economy Philosophical Concept/ Entrepreneurship Management/ Organic Agricultural Products

ความสำคัญของปัญหาของการวิจัย

ในกระแสของการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทยขณะนี้ กระแสหนึ่งที่ยอมรับโดยทั่วไปคือ การให้กลุ่มธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งมีมากมายมหาศาลเป็นพื้นฐานของภาคธุรกิจ มีความแข็งแรง อยู่รอดได้ เมื่อกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศส่วนใหญ่แข็งแรง สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้จะทำให้เศรษฐกิจโดยรวมแข็งแรงขึ้น เมื่อเศรษฐกิจพื้นฐานดีเศรษฐกิจในระดับภาพรวม หรือมหภาค ก็จะดีไปด้วยแต่ทว่าที่ผ่านมาไม่มีการปรับตัวโดยใช้หลักวิชาการเข้ามาปรับปรุงการดำเนินธุรกิจ และบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จึงไม่สามารถอยู่ได้ในธุรกิจปัจจุบันและจะต้องปิดกิจการในที่สุด ซึ่งได้ชี้ชัดจากการสำรวจติดตามกลุ่มธุรกิจภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของหน่วยงานภาครัฐได้สรุปและมีรายงานว่า ใน 100 รายจะมีเพียงไม่ถึงร้อยละ 5 ที่ประสบความสำเร็จ ส่วนที่เหลือจะเลิกกิจการในที่สุดโดยมีอายุในการดำเนินการเพียงไม่เกิน 1-2 ปี และยิ่งกว่านั้นธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จะมีลักษณะเด่นเฉพาะตัวที่เป็นปัจจัยให้ประสบความสำเร็จ เช่น ความสามารถของผู้ประกอบการ มีความชำนาญเฉพาะอย่างทำให้สินค้า หรือบริการ คู่แข่งน้อย ความเสี่ยงต่ำที่แตกต่างจากคู่แข่ง (บริษัท เอส เอ็ม อี ดีเวลลอปเม้นท์ แอนด์ คอนซัลแทนท์ จำกัด, 2553)

หลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ.2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงเน้นย้ำถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้เศรษฐกิจไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนหลักเศรษฐกิจพอเพียงนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานมาโดยตลอดนับแต่ที่ได้เสด็จขึ้นครองราชย์โดยทรงมุ่งเน้นทางสายกลางสำหรับการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยในทุกระดับชั้นตามหลักการแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ทางธุรกิจที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาที่สมดุลเพื่อตอบรับกับโลกาภิวัตน์และป้องกันถึงผลกระทบที่มีมาจากภายในและภายนอกที่เกิดขึ้น (นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์, 2551) องค์การธุรกิจถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของประเทศ ธุรกิจของไทยไม่ว่าขนาดใด ได้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการวางกลยุทธ์และกำหนดนโยบายก็จะส่งผลให้ธุรกิจต่างๆ เหล่านั้นสามารถที่จะยั่งยืนอยู่ได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการดำเนินดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีการพัฒนาอย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

พืชผักเป็นพืชอาหารที่คนไทยนิยมนำมาใช้รับประทานกันมากเนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามินและแร่ธาตุต่างๆ แต่ในปัจจุบันมีการนำเอาสารเคมีมาใช้ในการผลิตพืชผลทางการเกษตรเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดผลผลิตมากขึ้น และเกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ผู้บริโภคกลัวสารเคมีปนเปื้อนเกิดความไม่ยั่งยืนในธุรกิจขึ้น ทำให้เกษตรกรที่ใช้สารเคมี มองหาหนทางของความยั่งยืนของธุรกิจ สุขภาพเกษตรกรและผู้บริโภค รวมไปถึงสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งถือเป็นการทำเกษตรแบบยั่งยืน เพราะเป็นการเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี เน้นการปลูกแบบธรรมชาติ ทำให้เกิดความปลอดภัยกับผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม การทำเกษตรในปัจจุบันถือเป็นกิจการซึ่งเจ้าของกิจการ หรือผู้ประกอบการ ต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผน ติดตาม และประเมินผล ในปัจจุบันการบริหารธุรกิจที่ต้องเผชิญทั้งปัจจัยเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้นการสร้างความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจ (corporate sustainability) เป็นกระบวนการที่ได้รับความสนใจและมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นสำหรับการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจสมัยใหม่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดเพื่อการตัดสินใจสำหรับองค์กรธุรกิจที่จะนำไปสู่ความสมดุลและความยั่งยืนได้ เนื่องจากการยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการตัดสินใจจะทำให้ธุรกิจมีการดำเนินถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นควบคู่กันไปไม่ใช่มองเพียงผลประโยชน์ระยะสั้นเท่านั้น (ณดา จันทร์สม, 2556)

ในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องอาศัยตัวเจ้าของกิจการ หรือผู้ประกอบการเป็นแรงขับเคลื่อน ซึ่งถือเป็นการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืน ผู้ประกอบการที่ประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของตนเอง เป็นผู้ประกอบการที่ต้องการความมั่นคง และยั่งยืน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องมีความน่าเชื่อถือในสายตาผู้บริโภคและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง จึงมิได้มีการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย คือ มาตรฐาน Organic Thailand จากกรมวิชาการเกษตร เพื่อสร้างความเชื่อใจของผู้บริโภค และ มั่นคงยั่งยืนของกิจการ ผู้ประกอบการเหล่านี้ดำเนินกิจการโดยคำนึงถึงความยั่งยืนยอมที่จะเป็นมาทำเกษตรอินทรีย์ และเสียเวลาในการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยคำนึงถึงผลในระยะยาวมากกว่า ดังนั้น หากมีการศึกษาประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ ของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ทำให้ทราบถึงระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ และปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ เพื่อเลือกแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทยมีการประกอบการธุรกิจที่มั่นคงและยั่งยืน และเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินงานของสถานประกอบการอื่นๆ ที่มีลักษณะดำเนินงานคล้ายคลึงกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยทางประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ภูมิภานา เครือข่ายทางธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทยต่างกัน มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจแตกต่างกัน
2. ปัจจัยการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วย ด้านทำเลที่ตั้ง ประเภทกิจการ ลักษณะการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน เงินลงทุน ที่มาของเงินลงทุน จำนวนพนักงานของกิจการ ประเภทลูกค้า พื้นที่ทำการผลิตของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทยต่างกัน มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการศึกษากิจการผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย (Organic Thailand's Brand) โดยใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้กับการจัดการธุรกิจ คือนิยาม “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ดังนี้ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกัน 4. มีความรู้ และ 5. มีคุณธรรม ดังนี้ (สุนัย เศรษฐบุญสร้าง, 2549 : 10 - 11)

1. ความพอประมาณ หมายถึง การดำเนินธุรกิจโดยยึดหลักความพอดีพอประมาณไม่เบียดเบียนธุรกิจของตนเองและของผู้อื่นโดยมีการกระจายความพอดีเป็น 5 ข้อ ได้แก่ ด้านจิตใจสังคมเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การดำเนินธุรกิจด้วยสติปัญญาใช้ความคิดอย่างรอบคอบด้วยข้อมูลและเหตุผลที่เหมาะสมระมัดระวังให้ความสนใจหรือใส่ใจกับผู้ส่วนได้ส่วนเสียทุกคน เช่น พนักงาน คู่ค้า ลูกค้า และประชากรในอนาคดมีความรอบคอบในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุและมีผล

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การดำเนินธุรกิจที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงโดยไม่สร้างเหตุให้เกิดความเสี่ยงในการบริหารและดำเนินธุรกิจสามารถปรับตัวอยู่รอดได้เมื่อมีผลภัยเกิดต่อธุรกิจมีการวิเคราะห์สถานการณ์ทางธุรกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องมีการวางแผนการปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์และความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศ

4. มีความรู้ หมายถึง การดำเนินธุรกิจโดยการเน้นการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมความรู้และทักษะของพนักงานนำความรู้และวิชาการที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการวางแผนและบริหารจัดการขององค์กรทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลความยั่งยืนและการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

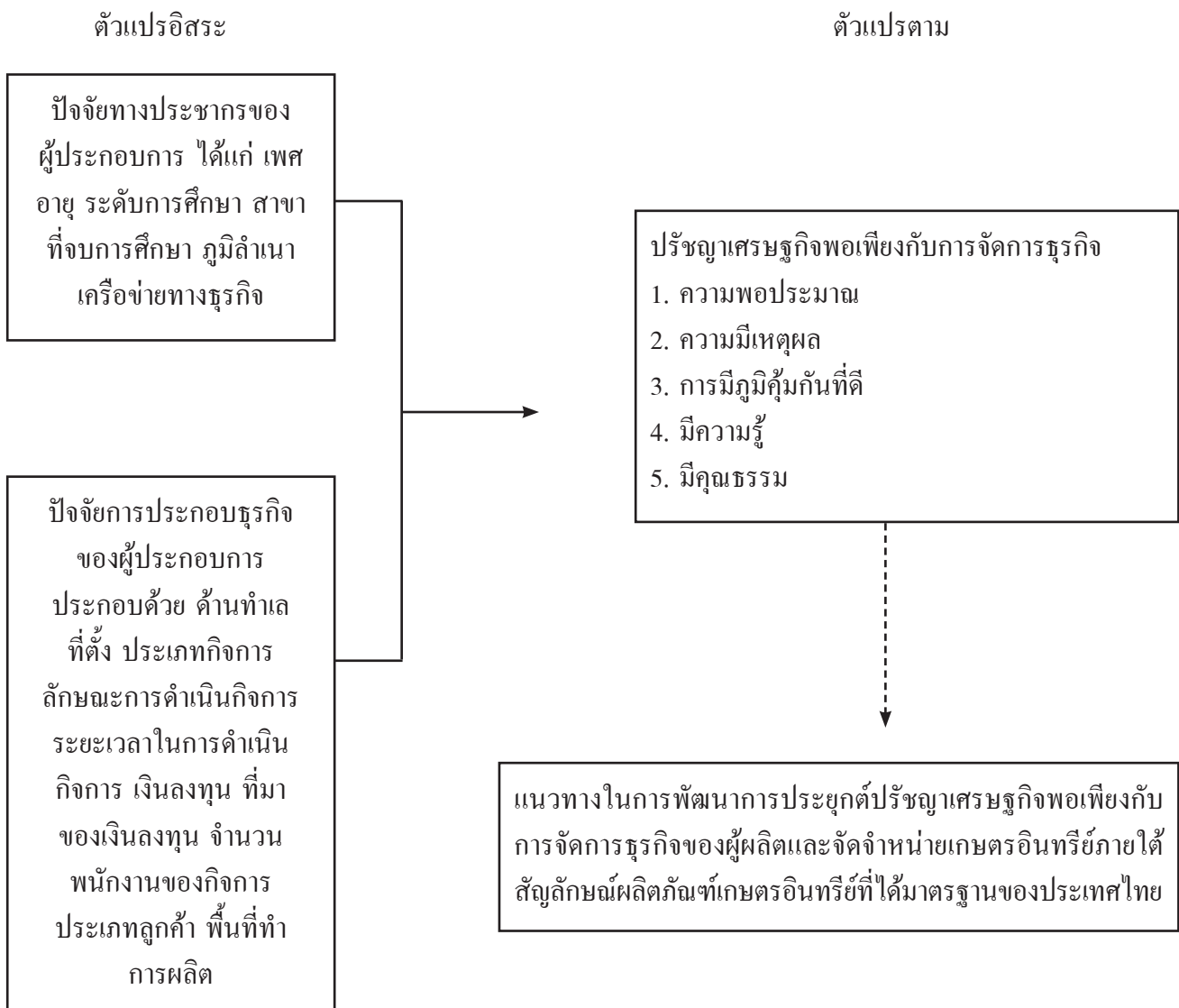
5. มีคุณธรรม หมายถึง การดำเนินธุรกิจด้วยคุณธรรมจริยธรรม ไม่เบียดเบียนผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตนเอง และไม่เบียดเบียนธุรกิจของผู้อื่นมีการปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้องซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมมีหลักการและจริยธรรมที่ดีทางธุรกิจ

นอกจากนี้ อภิชาติ พันธเสน และคณะ (2550) กล่าวเสริมในหนังสือการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จากการประมวลพระราชดำริสามารถประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในเบื้องต้นได้ในกรณีต่อไปนี้ 1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ ใช้เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ 2. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ 3. ไม่โลกเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก 4. เน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาर्डเอาเปรียบแรงงาน หรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ 5. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลผลิตได้ด้วย 6. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ (down side risk management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เงินเกินขีดความสามารถในการจัดการ 7. เน้นการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ตามลำดับปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงในระยะยาว

จากการศึกษาของ นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์ (2551) ได้วิจัยเรื่องการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับมาก ซึ่งแยกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผลด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีและด้านการมีคุณธรรมอยู่ในระดับมากส่วนด้านการมีความรู้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาถึงผลการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานีพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีผลการดำเนินธุรกิจในระดับมากซึ่งแยกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านทุนสิ่งแวดล้อมและด้านทุนกายภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทุนมนุษย์และด้านทุนสังคมมีผลการดำเนินธุรกิจในระดับปานกลางเมื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะองค์กรกับผลการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีประเภทของกิจการต่างกันมีผลการดำเนินธุรกิจไม่แตกต่างกัน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีระยะเวลาดำเนินการต่างกันมีผลการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจแตกต่างกัน และพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันมีผลการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน และการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินธุรกิจ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดในการตัดสินใจถือเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับเกษตรอินทรีย์ของไทย โดยการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดการตัดสินใจในกิจกรรมทางธุรกิจ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกัน 4. มีความรู้ และ 5. มีคุณธรรมจะช่วยให้การตัดสินใจในแต่ละกิจกรรมได้ดียิ่งขึ้นสามารถลดความเสี่ยงในการดำเนินงานและช่วยเพิ่มการปรับตัวให้แก่องค์กรธุรกิจต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้เป็นอย่างดีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดในการตัดสินใจเพื่อสร้างความสมดุลและยั่งยืนให้แก่องค์กรธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยใช้แนวทาง การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีขอบเขตวิจัยจำนวน 4 ด้าน คือ (1) **ด้านเนื้อหา** ศึกษาแนวคิดการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากงานวิจัยของ นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์ (2551) ที่ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ในการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือนิยาม “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ดังนี้ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกัน 4. มีความรู้ และ 5. มีคุณธรรม มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ในระดับที่เกิน .70 ด้วยการหาความสอดคล้องภายในของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefcient) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach, 1990, p. 202-204) ของปัจจัยการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจได้ค่า Alpha เท่ากับ .918 (2) **ด้านประชากร** คือ ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทยจาก 3 ภูมิภาค รวม 148 ราย (กรมวิชาการเกษตร, 2557) โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratied Random Sampling) โดยให้ภูมิภาคของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทยเป็นชั้นภูมิ (Stratum) จากนั้นใช้วิธีเปิดตารางจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างใน วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, 2557) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 ตัวอย่าง (3) **ด้านพื้นที่** คือภูมิภาคในภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก (4) **ด้านระยะเวลา** เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ถึง วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ระยะเวลา 4 เดือน

เครื่องมือวิจัย คือ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และตัวแปรที่เกี่ยวข้องพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์ (2551) สามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยทางประชากร ส่วนที่ 2 ปัจจัยการประกอบธุรกิจ ส่วนที่ 3 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติสถิติอ้างอิง คือ การทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ปัจจัยทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุ 46 ปี ขึ้นไป การศึกษาระดับปริญญาตรี เรียนจบสาขาการบริหารธุรกิจมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันตก มีเครือข่ายทางธุรกิจได้แก่ กลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออก กลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จันทบุรี วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรบ้านบึงตะเข้ เครือข่ายทำเห็ดอินทรีย์ปลอดสารพิษ ผู้ส่งออกภาคตะวันออก กลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม กลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์บ้านห้วยหินดำ วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์โพธิ์งาม เกษตรอินทรีย์แห่งประเทศไทย

ปัจจัยการประกอบธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีทำเลที่ตั้งสถานประกอบการตั้งอยู่ในภาคตะวันตก ประเภทกิจการเป็นลักษณะเจ้าของคนเดียว มีลักษณะการดำเนินงานกิจการเป็นแหล่งผลิต (ผู้ผลิต หรือเพาะปลูก) โดยดำเนินกิจการ 9 ปี ขึ้นไป เงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการเป็นเงินลงทุนส่วนตัว ลงทุนต่ำกว่า 100,000 บาท พนักงานของกิจการในปัจจุบันต่ำกว่า 10 คน ลูกจ้างเป็นคนไทย พื้นที่ทำการผลิตเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ได้รับมาตรฐานรับรองเกษตรอินทรีย์จากเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand's Brand (กรมวิชาการเกษตรและสหกรณ์)

ซึ่งผลการวิจัยโดยนำเสนอโดยสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย

ด้านความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด ในลำดับที่หนึ่ง มีสามหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 97.22 ดังนี้ 1) คือ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงการมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม 2) การมีคุณธรรมในภาคธุรกิจ คือ การดำเนินธุรกิจด้วยคุณธรรม จริยธรรมไม่เบียดเบียนผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตนเอง และไม่เบียดเบียนธุรกิจของผู้อื่น มีการปฏิบัติดีต่อผู้เกี่ยวข้อง ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบสังคมส่วนรวม 3) คุณลักษณะของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และองค์ประกอบด้านความรู้และคุณธรรมนั้น องค์กรธุรกิจสามารถนำมาแยกส่วนในการปฏิบัติได้

ด้านการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ

ตารางที่ 1 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการ

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการจัดการธุรกิจ	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านกรมีคุณธรรม	4.28	.50	มากที่สุด	1
ด้านความพอประมาณ	4.10	.48	มาก	2
ด้านความมีเหตุผล	4.01	.47	มาก	3
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.88	.51	มาก	4
ด้านการมีความรู้	3.85	.54	มาก	5
เฉลี่ย	4.03	.39	มาก	-

ตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านความพอประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีความรู้ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ ของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรกรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรกรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ตามปัจจัยทางประชากร และปัจจัยการประกอบธุรกิจ สรุปตามผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางประชากรของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรกรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรกรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทยต่างกัน มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ประกอบการที่มีอายุ สาขาที่จบการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการประกอบธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรกรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรกรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทยต่างกัน มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ประกอบการที่มีลักษณะการดำเนินงาน และเงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการ ต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษานี้สามารถอภิปรายตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเทียบเคียงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยตามประเด็นการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย

ด้านความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชัย พันธเสน และคณะ (2550) ในหนังสือการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จากการประมวลพระราชดำริสามารถประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ นันทพัทธ์ พูลสวัสดิ์ (2551) พบว่า การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก

ด้านการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ

ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ที่ตอบแบบสอบถาม มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน **ด้านการมีคุณธรรม** มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ **ด้านความพอประมาณ** โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ**ด้านความมีเหตุผล** โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดหลัก คือ การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ อภิชัย พันธเสน และคณะ (2550) ในหนังสือการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จากการประมวลพระราชดำริสามารถประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในเบื้องต้น คือ 1. เน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงาน หรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ 2. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ 3. ไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ ใช้เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ 4. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ (down side risk management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินขีดความสามารถในการจัดการ ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจใน 3 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พบว่า ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามมีอายุ สาขาที่จบการศึกษา ต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50 ในส่วนของอายุ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีอายุต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 30 ปี ระหว่าง 31-35 ปี และระหว่าง 36-45 ปี มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมสูงกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ผู้ประกอบการที่มีอายุต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 30 ปี ระหว่าง 31-35 ปี และระหว่าง 36-45 ปี มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมสูงกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50

ด้านสาขาที่จบการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ที่จบการศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการเกษตรอินทรีย์มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมสูงกว่า ผู้ประกอบการที่จบการศึกษาสาขาการตลาด และสาขาอื่นๆ คือ จบระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา การทำเกษตรอินทรีย์ต้องมีการใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการโดยตรง เพราะหลักในการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นระบบการผลิตที่เกษตรกรจะต้องยึดถือปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่กำหนด ต้องได้รับการรับรองจากองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจให้มาตรฐานการรับรองจึงได้รับอนุญาตให้ติดตราเพื่อแสดงว่าเป็นสินค้าเกษตรมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (ชมรมเกษตรอินทรีย์แห่งประเทศไทย) และตัวผู้ประกอบการจำเป็นจะต้องมีความรู้ความสามารถในระดับหนึ่งที่จะประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ เช่น ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล การจัดการบัญชี เป็นต้น ดังนั้น ผู้ประกอบการที่มีสาขาที่จบการศึกษาในสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะถือเป็นการพัฒนาความรู้และประสบการณ์เฉพาะด้านของผู้ประกอบการ จึงทำให้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมสูงกว่าผู้ประกอบการที่สาขาที่จบการศึกษาอื่นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ เคิร์ซเนอร์ (Kirzner, 1973 อ้างถึงใน วีรดา เรื่องรุ่ง, 2550) พบว่า “การเตรียมความพร้อมต่อโอกาส” นั้นหมายถึงการหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ตนเองนั้นแสดงให้เห็นถึงโอกาสของผู้ประกอบการที่จะประสบความสำเร็จ

สมมติฐานที่ 2 พบว่า ผู้ประกอบการที่มีลักษณะการดำเนินกิจการ เงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ โดยรวมแตกต่างกันพบว่าผู้ประกอบการ ที่มีลักษณะการดำเนินกิจการ เป็นแหล่งคัดสรรจุมมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจในภาพรวม มากกว่าผู้ประกอบการที่มีการดำเนินกิจการในลักษณะอื่นๆ โดยเป็นเพราะว่าการเป็นผู้ประกอบการลักษณะการดำเนินกิจการเป็นแหล่งคัดสรรจุนั้นผู้ประกอบการต้องมีการแสวงหาความรู้เฉพาะในเรื่องของวิธีการในการบรรจุ และมาตรฐานต่างๆ ในการบรรจุ โดยต้องใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ถูกหลักวิชาการ และประหยัด สอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่มี สอดคล้องกับแนวความคิดของ สุขสรรค์ กันตะบุตร (2553) ที่ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติขององค์กรธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้อันเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่ธุรกิจใดที่ต้องการสร้างความสำเร็จอย่างยั่งยืนโดยมีแนวคิดที่น่าสนใจ ได้แก่ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลใช้และพัฒนาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพแต่ราคาไม่สูง โดยเฉพาะเทคโนโลยีแบบไทยๆ หรือพื้นบ้านซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นอย่างยิ่งในการนำเอาแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจ

ผู้ประกอบการที่มีเงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการระหว่าง 100,000 - 500,000 บาท และระหว่าง 500,001 - 1,000,000 บาท มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมสูงกว่า ผู้ประกอบการที่มีเงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการต่ำกว่า 100,000 บาท อาจเพราะจำนวนเงินที่น้อยทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถปรับตัว หรือจัดการธุรกิจให้มีประสิทธิภาพเพียงพอได้ ทำให้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ ต้องระมัดระวังในการใช้จ่าย และค่อยเป็นค่อยไป และผู้ประกอบการที่มีเงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการระหว่าง 500,001 - 1,000,000 บาท มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมสูงกว่า ผู้ประกอบการที่มีเงินลงทุนเมื่อเริ่มกิจการระหว่าง 1,000,001 - 5,000,000 บาท โดยผู้ประกอบการที่มีเงินลงทุนมากนั้น อาจจ้างคนอื่นมาดูแลกิจการของตนเอง เพราะเป็นคนมีเงินลงทุนและอาจทำธุรกิจอื่นๆ อยู่แล้ว ทำให้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจน้อยกว่าผู้ที่มีเงินลงทุนพอประมาณในระหว่าง 500,001 - 1,000,000 บาท โดยการกั๊กหรือใช้เงินส่วนตัวทั้งชีวิตมาลงทุนจึงทำให้มีความระมัดระวังในการดำเนินธุรกิจ รอบคอบในการดำเนินธุรกิจอย่างมาก ส่งผลให้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมสูงกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชาติ พันธเสน และคณะ (2550) ในหนังสือการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จากการประมวลพระราชดำริสามารถประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในเบื้องต้น คือเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ (down side risk management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อกวนเงินเกินขีดความสามารถในการจัดการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้สรุปข้อเสนอแนะการพัฒนาโดยพิจารณาจากด้านแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจในระดับน้อย ตามลำดับดังนี้

ด้านการศึกษา ควรให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมความรู้และทักษะของพนักงาน รวมไปถึงจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาพนักงานในแต่ละระดับ เนื่องจากด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้จึงควรเร่งพัฒนาและให้ความสำคัญการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กร ให้กับพนักงานทุกระดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2550) อ้างถึงใน อภิชาติ พันธเสน และคณะ (2550) โดยการส่งเสริมความรู้และทักษะของบุคลากร เพื่อนำความรู้ และวิชาการที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการวางแผน และบริหารจัดการขององค์กร การให้ความสำคัญกับพนักงานในทุกระดับ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของธุรกิจ เพราะพนักงานทุกคนถือเป็นตัวแทนของธุรกิจ ควรมีการพัฒนา ดังนี้

1. ผู้ประกอบการควรส่งเสริมการอบรมทักษะให้กับพนักงาน และเปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีโอกาสในการเข้าอบรมตามเนื้อหาของตนเอง และตามความสนใจ อีกทั้งควรมุ่งเน้นการกระจายความรู้ให้แก่พนักงานในหน่วยงานผ่านช่องทางสื่อหลายๆ ทางที่สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารไปได้ทั่วถึง ซึ่งนอกจากการใช้เสียงตามสาย หรือการจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์แล้วก็ตาม ก็ควรที่จะพัฒนาสื่ออื่นๆ ให้ทั่วถึงมากขึ้นนอกเหนือจากการอบรม เช่น การจัดกิจกรรมสันทนาการ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยควรมีการประเมินผลความรู้ของพนักงานในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบความชัดเจนของระดับความรู้ของพนักงานในองค์กรได้มากยิ่งขึ้น

2. ผู้ประกอบการควรเร่งพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาศักยภาพคนให้เหมาะสมกับปริมาณงาน และควรจัดบุคลากรที่ทำงานในแต่ละส่วนให้เพียงพอเหมาะสมกับปริมาณงาน โดยไม่เอารัดเอาเปรียบพนักงานของตนเอง

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ควรสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับกิจการ โดยการศึกษาหาความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเงิน ควรสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับกิจการ โดยการศึกษาหาความรู้ให้เชี่ยวชาญในด้านการเงิน โดยแนวทางหนึ่งที่ช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับผู้ผลิตได้นั้นคือ การยึดหลักตามแนวคิดของ สุนัย เศรษฐบุญสร้าง (2549) คือ การยึดหลักความพอเพียง โดยประยุกต์ใช้ในเรื่องการเงิน การลงทุน ของภาคการเกษตรตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการยับยั้งหรือละความโลภ และต้องปฏิบัติตามกฎกติกาที่ภาครัฐกำหนด เช่น ดำเนินการตามมาตรการด้านภาษี และการคำนึงถึงสภาพความพร้อมอย่างถี่ถ้วนก่อนการลงทุน ไม่พร้อมก็ไม่เสี่ยง ไม่หาแหล่งเงินทุนเพิ่ม แต่ทำเท่าที่มีกำลังหรือความสามารถ โดยลดภาระเรื่องหนี้สินให้น้อยลง หรือไม่ให้เกิดภาระหนี้สิน เพื่อให้เกิดความสามารถในการบริหารเงินลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกภูมิคุ้มกันที่สำคัญ คือหลีกเลี่ยงไม่ลงทุนในธุรกิจที่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและความพร้อมภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้ในการพัฒนาธุรกิจที่ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงคู่ขนานกับความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจตามการสอดคล้องตลาดได้อย่างเหมาะสม เพื่อดำเนินธุรกิจที่อยู่เป็นทางสายกลาง คือทำธุรกิจภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือมีกำไรน้อยลง แต่ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์มีคุณภาพมาตรฐาน เชื่อถือได้ และสุดท้ายผู้ประกอบการต้องไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก ควรพิจารณาการกระจายความเสี่ยง อย่างถี่ถ้วนโดยกำหนดแนวทางเลือกหลายๆ ทางแล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกแนวทางเลือกที่สำคัญไว้ 2 - 3 แนวทางที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด แม้จะมีผลตอบแทนกลับมาไม่มากแต่ถ้าหากมีความมั่นคงที่มากกว่าจะทำให้ธุรกิจเกษตรอินทรีย์ค่อยๆ เติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

ด้านความมีเหตุผล ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ควรเพิ่มความสำคัญในการบริหารจัดการกลยุทธ์การดำเนินงาน เช่น เน้นการใช้วัตถุดิบ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ และบริการ ควรสนับสนุนธุรกิจที่สะดวกใกล้ตัว รวมไปถึงควรใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ถูกหลักวิชาการ ประหยัด สอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่มี ทั้งนี้ควรเร่งพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ประกอบการควรประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับธุรกิจหรืออุตสาหกรรมโดยพัฒนาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพแต่ราคาไม่สูง โดยมุ่งเน้นที่เทคโนโลยีแบบไทยๆ หรือพื้นบ้านเป็นสำคัญ และเน้นการสนับสนุนธุรกิจใกล้ตัว เน้นการทำงานในท้องถิ่น ไม่นำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงานโดยไม่จำเป็น จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถลดต้นทุน ประหยัดค่าใช้จ่ายต่างๆ ลงได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชัย พันธเสน และคณะ (2550) ในหนังสือ การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จากการประมวลพระราชดำริสามารถประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในเมืองต้น คือ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ ใช้เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ ดังตัวอย่างงานวิจัยของ พิญญา หัสรังค์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดจันทบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ทั่วไปในการทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สมาชิกประยุกต์ใช้การทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพึ่งตนเองเป็นส่วนใหญ่ ภูมิปัญญาชาวบ้านใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ผู้วิจัยเสนอแนะได้ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพในการทำวิจัยครั้งต่อไป กับกลุ่มตัวอย่างเดิม โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในด้านการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามองค์ประกอบด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ และมีคุณธรรม เพื่อที่จะได้ทราบถึงระดับการประยุกต์ ดังนั้นการเสริมสร้างผู้ประกอบการให้มีการเรียนรู้ วิชาการและทักษะต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ให้ได้รายละเอียดมากยิ่งขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษา การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ โดยเลือกศึกษากลุ่มผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐาน (IFOAM) ที่เป็นมาตรฐานสากลสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และเป็นตัวอย่างในการพัฒนาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจให้กับกิจการอื่นๆ

3. จากการศึกษาวิจัยพบว่า พัฒนาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ ด้านการมีความรู้ ด้านนี้อยู่ในอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า การส่งเสริมความรู้และทักษะของพนักงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด จึงควรศึกษามุ่งเน้นในด้านที่เป็นจุดอ่อนที่สุด โดยใช้ HR Scorecard ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ประเมินผลสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและเพิ่มขีดสมรรถนะกำลังคนขององค์กร ให้มีความเข้มแข็งและสอดคล้องกับภารกิจขององค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และทักษะพนักงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. (2557). การผลิตพืชอินทรีย์. การรับรองมาตรฐานพืชอินทรีย์. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง จำแนกตามพื้นที่. วันที่ค้นข้อมูล 6 มิถุนายน 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.actorganic-cert.or.th/download/t-certied-operators>.
- ธาดา จันทร์สม. (2556). ธุรกิจกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นนทพัทธ์ พูลสวัสดิ์. (2551). การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บริษัท เอส เอ็ม อี ดีเวลลอปเม้นท์ แอนด์ คอนซัลแทนท์ จำกัด. (2553). เปิดคัมภีร์เริ่มต้นเป็น SMEs เขียนแผนธุรกิจ แนวพอเพียง. วันที่ค้นข้อมูล 6 มิถุนายน 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.smednc.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=375804&Ntype=1>.
- บริษัท เอส เอ็ม อี ดีเวลลอปเม้นท์ แอนด์ คอนซัลแทนท์ จำกัด. (2553). กฎแห่งความสำเร็จของ SMEs. วันที่ค้นข้อมูล 6 มิถุนายน 2557, เข้าถึงได้จาก <http://www.smednc.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=375804&Ntype=1>.
- วีรดา เรืองรุ่ง. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นผู้ประกอบการและผลประกอบการของร้านอาหารขนาดย่อมในเขตเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย. (2557). การวิจัยการตลาดและระบบสารสนเทศทางการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.
- เพ็ญญา หัสรงค์. (2553). การทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุขสรณ์ กันตะบุตร. (2553). การพัฒนาแนวทางปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- สุนัย เศรษฐ์บุญสร้าง. (2549). แนวทางปฏิบัติ 7 ขั้น สุ่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง : จากแนวปฏิบัติสู่แนวคิดทางทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : มูลนิธิวิธีสุข.
- อรรถพล อูสายพันธ์. (2554). ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง : ประสบการณ์ตรงจากชาวบ้านในจังหวัดราชบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ.
- อภิชัย พันธเสน สรวินธุ์ เปรมชื่น และพิเชษฐ์ เกียรติเดชปัญญา. (2550). การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.